

STŘEDOVĚK

Kolonizace jako nástroj společenských a hospodářských změn

- problematika středověkého osídlení severních a severozápadních Čech, role zemské hranice
- vývoj komunikační sítě a role transferu geograficky nekontaktních oblastí

Migrace, cestování a příhraniční kontakty se zaměřením na česko-saský region

Šlechta a její proměny ve vrcholném a pozdním středověku

- problematika vývoje pozemkového majetku šlechty – vazby na zemskou hranici (vznik, vývoj a rozpad manských systémů vázaných na zemskou hranici, jejich zapojení do mocenských struktur středověkého státu a sociální a kulturní aspekty vývoje příhraničních oblastí)
- role a pozice tzv. cizí šlechty – vazby na dvorské prostředí, začlenění do stavovské obce, kontakty s původním prostředím, sociální a kulturní orientace, reflexe cizích rodů v českém prostředí
- mecenát šlechtických rodů a jeho odraz v hmotné kultuře (vliv dvorského okruhu a vznik regionálních center)

Proměny měst ve vrcholném a pozdním středověku

- vývoj struktury městské sítě v regionu v kontextu politiky českých panovníků
- role městských elit v ekonomickém, sociálním a kulturním vývoji měst a v městské správě
- městská společnost ve světle nejstarších městských písemností – městské knihy a možnosti jejich interpretace směrem k městské pospolitosti a směrem k jedinci
- horní města a městečka v Krušnohoří, role vazeb na Sasko a další středoevropské regiony orientované na produkci rud; vliv horního podnikání na hospodářský rozvoj širšího regionu severozápadních Čech a kontakty se Saskem

RANÝ NOVOVĚK

Proměny stavovské společnosti v raném novověku v kontextu zemí České koruny

- problematika mocenských struktur; fungování a vývoj institucí zemské, krajské, městské a patrimoniální správy v kontextu zemí České koruny
- normy a realita fungování stavovské společnosti
- roviny komunikace ve stavovské společnosti

Životní světy měšťanstva a šlechty v raném novověku

- městská a šlechtická a společnost ve světle dobových písemností – možnosti jejich interpretace; ego-dokumenty (možnosti a limity); sociální, ekonomická a kulturní role společenských elit; cizí šlechta v severozápadních a severních Čechách a její reflexe stavovskou společností

Náboženský obraz severozápadních a severních Čech mezi utrakvismem, luterstvím a katolicismem v kontextu zemí České koruny

- religiozita a její projevy; role náboženských bratrstev, církevní donace
- náboženský exil po Bílé hoře (osudy exulantů zejm. v Sasku)

Myšlenkový svět, vzdělanost a kultura předbělohorských a pobělohorských Čech

- intelektuální elita měšťanské společnosti (zejm. královských měst severozápadních Čech)
- recepce knih jako obraz vzdělanosti raně novověké společnosti
- historické souvislosti vzniku a recepce uměleckých děl; kulturní a umělecká centra severozápadních a severních Čech – kulturní orientace

19.–20. STOLETÍ

Elity (politické, podnikatelské) v pohraničních oblastech (19. a počátek 20. století)

- jejich „kořeny“ v Německu, českých zemích (typologie oblastí)
- působení v regionech a vzájemné ovlivňování

Elity (politické, sociální) v pohraničních oblastech (1918–1938)

- reflexe Československé republiky
- ideologická indoktrinace z Německa (nacionální a sociální)
- reflexe sovětského Ruska a Sovětského svazu (ekonomická, ideologická)

Celková politická profilace regionů a její regionální i celospolečenský význam

- do roku 1914
- v období 1918–1938

Německé sociálně orientované politické strany a jejich kontinuální vývoj a význam v rámci regionu

severních a severozápadních Čech, jejich sociálně demokratické, komunistické a nacionální programy, mezinárodní vliv

- německá sociální demokracie
- nacionálně-socialistické
- komunisté

Pozemková reforma 1919–1936 a její dopad v pohraničních regionech

- hospodářský
- politický

Hospodářský vývoj v pohraničí (1918–1938)

- vývoj hospodářských odvětví
- vliv regionu, čsl. státu...

Konfesionální instituce, myšlenkové proudy a konfesionální myšlení v pohraničních regionech

- reflexe 18. století – „Bolzánova škola“, Ochránov
- „německý katolicismus“, redemptoristé a jejich dílničtí absorbce bolzánovců
- politický a národní katolicismus v litoměřické diecézi
- mládežnické hnutí Staffelstein
- nacistické hnutí a zneužití náboženského hnutí v podobě „Gott gläubig“
- „Oltář nebo národ“ – role katolické i evangelické konfese 1800–1945

Rok 1938

- „Rote Webe“ – její možnosti a hranice
- pohraničí – vojenské strategie Čsl. státu a realita
- obsazení pohraničí v regionální oral-history

Romové v pohraničí

- němečtí Romové – Sintové 1918–1938
- romská otázka – 1945–1948; 1948–1989
- oral-history

„Češi a Češi“ – vnitročeská reflexe pohraničí

Německá menšina po roce 1945

- reflexe odsunu a vnitřní migrace
- spolkové hnutí v rámci regionu

Každodenní život německé menšiny (1948–1989)

Reflexe roku 1945, 1948, 1968, 1989 v regionech – „vzpomínkové symboly“